

Honduras – Média háttéranyag, magyar nyelvű összefoglaló

A „Gameon! – Ne hagyd, hogy véget érjen a klíma játszma!” kezdeményezést 10 szervezet indította nyolc közép- és kelet-európai országból a globális fiatalság mozgósítására és az emberiség jövőjének létét fenyegető klímaváltozásra adott válaszként. A projekt az Európai Fejlesztési Nevelési és Információs Program (DEAR) társfinanszírozásának köszönhetően jött létre.

A projektpartnerek szilárdan hisznek a fiatalabb generáció energiával teli és erős akaratában, ami előre lendíti a klímaváltozás okozta kihívások leküzdéséhez szükséges sürgős szisztematikus változást. A projekt tehát arra törekszik, hogy játékos formában aktiválja ezt az energiát a régióban és világszerte, amely elsődlegesen három fő területtel foglalkozik: a biodiverzitás megőrzése, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a hatásainak enyhítése és a klímaigazságosság.

Ehhez közvetlenül több mint 400 fiatalat vontak be Bulgáriából, Csehországból, Németországból, Magyarországról, Lettországból, Litvániából, Romániából és Szlovákiából, hogy fejlesszék a képességeiket és a projekt Fiatal Klíma Nagyköveteivé váljanak. Tényfeltáró küldetések, workshopok, táborozás a vadonban, klímakommunikációs tréningek és még sok más álltak a tevékenységek központjában.

Ezzel párhuzamosan a projekt több produktumot is kifejlesztett a lakosság figyelmének felkeltésére, amelyek eszközként szolgálnak a Fiatal Klíma Nagyköveteknek a munkájuk továbbfejlesztéséhez is. A konzorcium tehát az alábbiakat hozta létre:

- ClimateQuest- Geocaching, lásd: [Home HU – ClimateQuest \(climategame.eu\)](https://climategame.eu)
- Társasjáték: Terra Futura, lásd: [Game on! Hírek: Planéta - A tiszta játszma \(climategame.eu\)](https://climategame.eu)• ClimateGame- Mobile App, lásd: [Mobilalkalmazás | Tanuld meg, hogyan élj fenntarthatóan játszva \(climategame.eu\)](https://climategame.eu)
- Stand-up comedy shows és improvizációs színházi előadások, lásd: [Game on! Tevékenységeink: Improvizációs színház \(climategame.eu\)](https://climategame.eu)
- Climate Compact e-Learning Platform, lásd: [Climate Compact: Game on! Don't let climate change end the game \(climategame.eu\)](https://climategame.eu)
- EduQuest- oktatásianyag, lásd: [Game on! Tevékenységeink: Oktatási anyagok \(climategame.eu\)](https://climategame.eu)
- Fesztivál Zöldítő Kézikönyv, lásd: [Game on! Tevékenységeink: A zöldebb fesztiválok kézikönyve. \(climategame.eu\)](https://climategame.eu)
- és Múzeumi kiállítások, lásd: [Game on! Tevékenységeink: Múzeumi kiállítások \(climategame.eu\)](https://climategame.eu)

Minden tevékenységnek egyetlen célja volt: a klímaváltozás problémáira és a megoldásra való figyelemfelkeltés, illetve a az emberek tömeges mozgósításának ösztönzése.

A Romero Kezdeményezés (CIR) és a klímaigazságosság érdekében végzett munkája

A Romero Kezdeményezés (CIR) egy emberi jogi szervezet, amelynek székhelye Münsterben, Németországban található. A CIR víziója egy szolidaritáson alapuló igazságos világ, ahol a boldog élet mindenki számára lehetséges. A szervezet támogatja a partnereit, a helyi mozgalmak és szervezetek független munkáját Nicaraguában, El Salvadorban, Hondurasban és Guatemalában, továbbá kampányol és oktatómunkát végez Németországban, hidat építve Közép-Amerika és Európa között. A CIR a páneurópai „Gameon! – Ne hagyd, hogy véget érjen a klíma játszma!” projekt keretében a klímaigazságosság elérésén dolgozik.

A klímaigazságosságért végzett tevékenységek a Gameon! projekt keretében

A CIR klímakampányának keretében közép-amerikai utazásokat, valamint a közép-amerikai aktivisták előadói turnéit szervezi Európában.

2022 nyarán egy táborban 40 fiatal klímaaktivista Európából és Közép-Amerikából megismerkedett klímaválság a guatemalai következményeivel és közösen dolgoztak azon, hogy hogyan lehetne elérni a klímaigazságosságot. ([lásd ci-romero.de/bericht-climate-camp-guatemala](https://ci-romero.de/bericht-climate-camp-guatemala) (GE)).

2022 őszén az Egyiptomban megtartott COP27 nemzetközi klíma konferencián a CIR közép-amerikai partnerországaiából érkező klímaelőadók körbeutazták Európát és hallatták a hangjukat (lásd ci-romero.de/cop27-klimaforderungen-mittel-amerika) (GE)

2023 júliusában a Game On projekt európai országainak újságírói egy hondurasi túra során gyűjtenek bizonyítékokat a klímaválságra.

Klímaigazságosság és szélsőséges időjárás -Felelősség és következmények

Trópusi viharok, mint az Eta és az Iota, heves esőzések okozta áradások és extrém aszályos időszakok: Közép-Amerikát különösen súlyosan érintik a hőmérséklet emelkedésének hatásai. Ugyanakkor a közép-amerikai országok részesedése a klímaváltozást kiváltó okokban alacsony.

1,74 trillió tonna - ennyi szén-dioxid került a légkörbe 1750 és 2021 között. Németország például a negyedik legnagyobb szén-dioxid kibocsátó kb. 93,29 milliárd tonnával (1. ábra). Európa több mint 30%-kal járult hozzá a múltbeli kibocsátásokhoz. Másfelől a világ déli részének országai csak nagyon kis mértékben járultak hozzá és ez továbbra is így van. Ha az egyes országok kibocsátását összevetjük a lakosság számával, világossá válnak a globális különbségek (2. ábra): A világ északi részének országai jelentősen nagyobb mértékű szén-dioxidot bocsátanak ki. Például míg Honduras egy főre jutó szén-dioxid kibocsátása 1,1 tonna, ez Németországban több mint 8,1 tonna volt 2021-ben. Bár a világ északi részének klímaválságért való felelőssége nyilvánvaló, támogatásuk Közép-Amerikának a következmények kezelésére továbbra is elégtelen.

Mit jelent a klímaigazságosság?

A klímaváltozás felelőssége nagyrészt az északi féltekét terheli, azonban annak hatásait a déli félteke érzi. A világ különböző országait és régióit, továbbá a társadalmakon belüli különböző népcsoportokat különböző módon érinti a klímaváltozás. Közép-Amerikában a kistermelők például ki vannak téve a klímaváltozás okozta olyan szélsőséges időjárásnak, mint az aszályok, a viharok vagy a heves esőzések. Ez terméskiesést és az élelmiszer-ellátás bizonytalanságát eredményezi. A kistermelők így jobban ki vannak téve a klímaválságnak, mint azok a csoportok, akik más gazdasági gyakorlatot alkalmaznak. Továbbá az alkalmazkodóképesség változó és attól függ, hogy az illető személynek van-e kellő mértékű hozzáférése jövedelemhez, (föld) tulajdonhoz, munkához, mobilitáshoz, technológiához, hitelhez és a politikai döntéshozó folyamatokhoz. Azok, akik ezekkel rendelkeznek, jobban meg tudják védeni magukat a klímaváltozás hatásaitól. Továbbá ez a hozzáférés gyakran függ a az (általunk konstruált) kategóriáktól, amelyek a társadalmainkat hierarchizálják, mint a nem, a faj, az életkor és a fogyatékoság. A klímaválság ezáltal tovább erősíti a meglévő társadalmi egyenlőtlenségeket és igazságtalanságokat¹. A klímaválság különösen érinti az őslakos közösségeket, a mezőgazdasági kistermelőket, a nőket, a gyermekeket, az időseket és a betegeket. A klímaigazságosság koncepciója a klímaváltozás terheinek és lehetőségeinek globálisan kiegyensúlyozottabb elosztására törekszik (BMZ)². Ez a klímamozgalom központi célkitűzése és számos dimenziója van. Az északi félteke múltbeli kibocsátása jó indokot szolgáltat a helyreállító igazságszolgáltatásra: a klímaválság következményeit igazságosan kellene kompenzálni. Ez ugyanakkor például a kibocsátás csökkentésének méltányos elosztásának kérdéséről (igazságos tehermegosztás) is szól és arról, hogy különösen a klímaválság által leginkább érintett emberek hogyan vehetnének részt a klímapolitikai döntésekben (eljárás igazságosság).

Szélsőséges időjárás Dél-Amerikában

- Nagyobb gyakoriság rövidebb időtávokon: 2020 novemberében az Eta és az Iota trópusi viharok csupán két hét eltéréssel csaptak le.
- Guatemalában, Hondurasban és Nicaraguában 8,3 millió embert érintett: elveszítették az otthonukat, a termény tönkrement vagy az áradások elvágták őket a világtól.
- A szélsőséges időjárási események gyakorisága az átlagos tíz évente egy eseményről évente tíz eseményre nőtt Dél-Amerikában.
- 2020-ban 30 trópusi vihar volt az Atlanti-óceánon - a legtöbb, amit valaha feljegyeztek. Ezek közül 12 vihar csapott le Közép-Amerikára.

- Közép-Amerikában annak valószínűsége, hogy egy trópusi vihar súlyos hurrikánná válik, 1980 óta évtizedenként 8%-kal nő.

Közép-Amerikában az olyan szélsőséges időjárási eseményeknek, mint az áradások, hosszabb aszályos időszakok és tornádók, évek óta emelkedik mind a gyakorisága, mind az intenzitása a klímaváltozás következtében. 2020 novemberében rekord számú trópusi vihar volt az Atlanti-óceánon. A 4-es kategóriájú Eta és a legmagasabb, 5-ös kategóriájú, Iota hurrikán Nicaragua partjait 230 km/órával érte el és söpört végig Közép-Amerika országain, amelyek közül Nicaraguát, Hondurast, Guatemalát és El Salvadorot érintette a legsúlyosabban. Hatalmas árvizek és földcsuszamlások következtek be, komoly terméskiesést okozva. 189 ember vesztette életét, több mint 400 ezer ember kényszerült menedékhelyre menni, 225 ezer rászoruló volt hetekre elvágva a humanitárius segélyektől. Csak Nicaraguában a károk mértéke becslések szerint 738 millió USA-dollár volt (USD) (a GDP 6,2%-a) és az ENSZ szerint további 50,9 millió USD nemzetközi humanitárius segély szükséges, amelynek 2021. április 5-ig kevesebb mint a felét fedezték. A müncheni székhelyű Munich Re viszontbiztosítási társaság 5 milliárd euróra becsülte az Eta hurrikán okozta gazdasági károkat. Ezek az aktuális példák is azt mutatják, hogy a közép-amerikai országokra mekkora hatással vannak a szélsőséges időjárási események. Különböző szereplők már régóta hangsúlyozzák ezt az elemzéseikben és értékeléseikben. A 2019-es globális éghajlat-változási kockázati indexben a Germanwatch azt kutatta, hogy a világ különböző országait milyen mértékben érintették a szélsőséges időjárási események 1998 és 2017 között. Honduras a 2. helyen, Nicaragua pedig a 6. helyen végzett. A világ déli részének országait különösen érintik a szélsőséges időjárási események. Az elővigyázatossági intézkedések meghozatalához, valamint a katasztrófa esetén történő gyors cselekvéshez és a természeti események következményeinek kezeléséhez szükséges struktúrák és erőforrások gyakran hiányoznak. A Kockázatkezelési Index (INFORM) szerint Guatemala és Honduras Haitivel együtt részei a latin-amerikai és karibi térség azon országcsoportjának, amelyek a katasztrófák és humanitárius krízisek szempontjából igen nagy kockázatának vannak kitéve. Hasonló következtetésre jutott a Globális Éghajlati Kockázat elemzése is: a közép-amerikai országok kiemelkedően magas katasztrófakockázatnak vannak kitéve a szélsőséges időjárási eseményeknek való kitettségük ill. a kiszolgáltatott társadalmi hátterük következtében.